

Franciscy Pál Vilmos

A BUDAPESTI ERDŐPARK ELSZENNYEZÉSÉNEK MEGGÁTLÁSA

Napjainkban — a vas és műanyagok korában — az emberi környezet szennyezése a műszaki haladás, a civilizációs fejlődés káros következménye, — világszerte.

A személtelhelyezés városi gondjai

A személtelhelyezés városi körülmények között is külön problémává válik, mert a keletkező szemétmennyiség egyre emelkedő trendet mutat a lakosság számának növekedése és az ipari termelés bővülése miatt, a rendelkezésre álló személtelhelyezési lehetőség pedig egyre kevesebb.

A Budapesten keletkező, mennyiségileg egyre növekvő szemét legális elhelyezése és ártalmatlanítása jelenleg kilenc szeméttelen, feltöltéses, letakarásos módszerrel történik. A kijelölt szemétteleneken csak bányabelépő vásárlása ellenében fogadják a szemetet.

Illegális személtelrakás erdészeti gondjai

A Köztisztasági Hivatal csak a háztartási szemetet szállítja el rendszeresen. Az építészeti törmelék, ipari hulladék elszállítása az üzemek, vállalatok és magánszemélyek gondja. Lomtalanítás is csak időszakonként van a fővárosban. Tárolási hely és az elhelyezésre vonatkozó információk hiányában az esetenként keletkező építési törmelék, hulladék és a lakásokban feleslegessé vált holmi egy alkalmi fuvarral a legközelebbi erdőbe kerül.

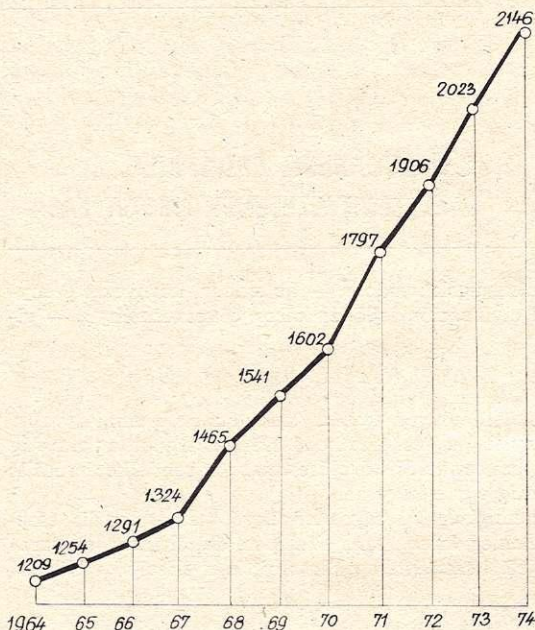
Az 1973. évi felmérés során a 4500 hektárnyi budapesti erdők területén 23 717 m³ illegálisan lerakott szemetet, ipari hulladékot, építési törmeléket találtunk. Főleg az építési törmelék szaporodott nagy mértékben. 1974-ben pedig megjelentek az első autóröncsök is az erdőben.

Illegálisan lerakott szeméttel a várossal, lakott területekkel közvetlenül érintkező és a közutak mentén fekvő erdőterületeket szennyezték legjobban. Tehát ezzel a szennyezési formával, mint szegélyhatással kell számolni.

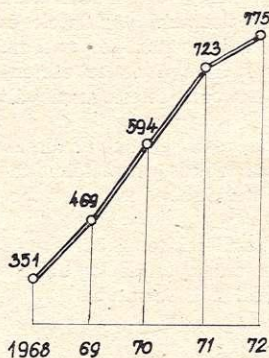
Az erdővédelem szervezete

A Budapesti Erdészet az illegális személtelrakás meggátolására 1973. augusztus 1-től egy rendőrőrnagy vezetésével, öt fő, önvédelmi fegyverrel ellátott, nyugállományú rendőrt alkalmazott rendészi munkakörbe erdővédelmi feladatok ellátására. Feladatuk a lehetőségekhez mérten meggátolni az illegális személtelrakást, a tettenért szabálysértők ellen pedig a feljelentés megtétele. 1974. január elsejével létszámuk nyolc főre emelkedett, és a gyorsabb mozgási lehetőség érdekében egy terepjáró gépkocsit kaptak. Így sokkal eredményesebb lett a munkájuk.

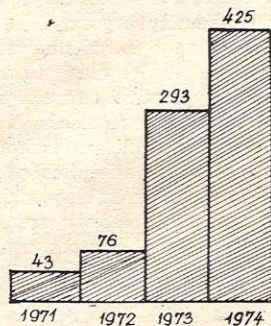
Az illegálisan lerakott szemét eltakarítását az erdészet részben bérelt munkagépekkel, részben pedig társadalmi munkában végezteti.

1. ábra: A Köztisztasági Hivatal által Budapesten elszállított szemét mennyiségi alakulása 1964—1974. között ezer m³-ben

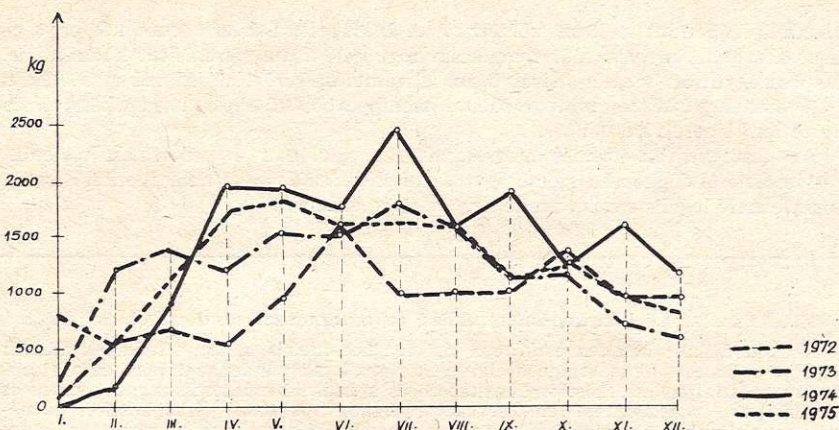
2. ábra: A Budapesten keletkező ipari szemét mennyiségi alakulása 1968—1972. között ezer m³-ben

3. ábra: Az illegális szemétkeresés miatti feljelentések számának alakulása a Budapesti erdőpark területén 1971—1974. között

Az erdőpark látogatottságával nő a hulladék mennyisége

A budapesti erdőpark látogatottsága ugrásszerűen emelkedő tendenciát mutat a gépkocsik számának és a szabadidő növekedésének függvényében. Egy-egy szép tavaszi, őszi vagy havas téli vasárnapon hatalmas tömeg özönl el az erdőt. Ez az előzőlész néhány éve újabb problémát okoz. A hétvégi „csúcspor-

4. ábra: A Budapesti Erdészet területén összegyűjtött szemét mennyiségi alakulása kilogrammokban 1972—1975. között

galom” után lehangelő látványt nyújtanak a kirándulógócponok. Mindenütt papírhulladék, műanyagzacskók, eldobott konzervdobozok, üres üdítőitalos palackok éktelenkednek.

A szemét mennyiség növekedése mellett, a csomagolástechnika fejlődésével és a műanyagok előretörésével megváltozott a szemét szerkezeti összetétele is. A papír és élelmiszerhulladék mellett egyre több a műanyag, üveg és fém, amelyek nem bomlanak el. A környezetcsúfítás esztétikai ártalma mellett az erdőben eldobott hulladékok bűzösek, légy és rágcsálótelepekké válhatnak, járványveszélyhez, a talaj higiénés értékének csökkenéséhez vezetnek.

Szervezett hulladékgyűjtés az erdőben

Az erdőpark látogatottságának és az elszennyeződés mértékének növekedése miatt a Budapesti Erdészet a látogatottság és területigénybevétel alapján a kezelésben levő erdőterületeket négy tisztasági körzetre osztotta:

1. körzet: Kirándulógócponok, leglátogatottabb erdőrészek.
Szemétgyűjtés: hetente kétszer; hétfőn és pénteken.
2. körzet: Sétautak környéke és a kisebb látogatottságú erdőterületek.
Szemétgyűjtés: havonta egyszer.
3. körzet: Kis látogatottságú erdőterületek.
Szemétgyűjtés: évente kétszer.
4. körzet: Kirándulóforgalomból kieső erdőterületek.
Rendszeres szemétgyűjtés nincs, csak esetleges szennyeződés esetén, szükség szerint.

A szemétgyűjtés olyan munka, amelyre nemigen akad vállalkozó. Lehet órábérben végezteni, de célszerűbb a teljesítménybéres elszámolás. Egysége a kilogramm.

Minden tisztasági körzetre külön egységárat célszerű képezni, mert például az 1. körzetben levő kirándulógócponon hamarabb össze lehet szedni egy adott

mennyiséget, mint a 3. sz. körzetben. A Budapesti Erdészet csak két egység-
árat alkalmaz, melyek már magukban foglalják a megsemmisítés költségét is.
Az összegyűjtött szemét mérés utáni elszámolása gyűjtési jegyzéken történik.

A szemétyűjtésnél munkavédelmi szempontból kötelező a gumikesztyű és
fertőtlenítőszer használata.

Az összegyűjtött szemét megsemmisítése általában a helyszínen történik.
Összetételétől függően a szemét egy része elégethető; az el nem égethető anyag
elszállítható legális szemétkerakó helyre, vagy elátható.

Mike Zsuzsa: Légiténykép-interpretálás és a természeti erőforrások feltárása.

Korunk nélkülözhetetlen eszköze a légi fotogrammetria, a légi fényképek alapján
történi térképezés a modern geodéziai gyakorlatunknak mindennapi feladata. A tech-
nika mai szintjén szerkesztett fényképező és kiértékelő műszerek nagyon pontos és
gazdaságos térképezési lehetőségeket nyújtanak. A hazai térképezési felm-
elési munkáinak több mint 80%-a fotogrammetriai kiértékelésen nyugszik, és jelen-
leg már az erdőgazdasági üzemi térképezésünk legalább kétharmad részben is foto-
grammetriával készül.

A fotogrammetriai szakemberek már régen felismerték, hogy a légi fénykép sok-
kal több hasznos információt tartalmaz, mint amennyit a térképezéshez felhasz-
nálunk. Így a talajról, a felszíni formációkból a mélyebb rétegek geológiai tulajdon-
ságairól, a föld felszínén található növénytakaró minőségéről és mennyiségéről, vagy
a vizek felszíni és földalatti rendszeréről, erózióról nagyon sok értékes adat gyűjt-
hető be a légitényképekről a hozzáértő szakember által. Ezt a tevékenységet, tehát a
térképezéshez szükséges adatok felül szerezhető hasznos információk gyűjtését ne-
vezik légiténykép-interpretálásnak (értelmezésnek), amely tudomány világszerte
egyre nagyobb jelentőségűvé válik, és jelentős részében a Földünkön még kiaknázat-
lan természeti erőforrások felkutatására használják igen eredményesen.

Ennek a modern tudománynak a részletes ismertetésére vállalkozott Mike Zsuzsa,
a külföldi szakirodalom alapos ismerete mellett megmutatja könnyűben, hogy med-
dig jutott a tudomány és technika ezen a területen. Részletesen foglalkozik a táv-
érzékeléssel (remote sensing), a mesterséges holdakról történő interpretációval, amely
legkorszerűbb módszer, folyamatosan szolgáltat értékes adatokat az egész Föld felü-
letéről az embernek. Ismerteti azokat a fényképezési eljárásokat és különleges emul-
ziókat, amelyek révén a megszerzett információk sokszorosára nőnek a hagyományos
légi fényképezéssel szemben. A legkiterjedtebben alkalmazott geológiai interpretáció
ismertetése mellett részletesen foglalkozik a vizekkel kapcsolatos hidrológiai vizs-
gálatokkal és a mező-, ill. erdőgazdasági interpretációval is. A mi szakmánkban az
erdőállományok szerkezeti vizsgálata a legáttekinthetőbben, nagy területekre kiter-
jedően történhet, de lehetőség van a fajaj, termőhely, fatömeg, záródás és kitettség
nagyon megbízható megállapítására is. Ezzel a tudománnyal az erdőszakemberek
még csak nagyon felületesen foglalkoztak, bizonyára a közeljövőben többen fel-
ismerik jelentőségét és hasznosságát.

Mike Zsuzsa könyve igen érthető, rövid áttekintést ad a fotogrammetria elméleté-
ről és az interpretációs vizsgálatok módszereiről, ill. műszereiről. Nagyon hasznos
ez a szép munka, elismerés és dicséret illeti az első magyar nyelven megjelent ilyen
természetű műért.

Dr. Bezzegh László

A burkoltyökekerű csemetenevelés fejlesztésére érdekes eljárást dolgoztak ki Finn-
országban. Mindössze 10% víztartalomra szárított Sphagnum-tözeget granulálnak, s
ennek egy liternyi mennyiségéből 4,5 liternyi humusz-táptalaj készíthető. A granu-
látumot betöltés előtt kevés 30–40 °C hőmérsékletű vízzel megduzzasztják, majd be-
töltés után újra beöntözik. A további duzzadásnak a burkolat már határt szab, s így
a feszítőerő befelét hatva a szubsztrátum tömörül. A granulátumhoz a megfelelő táp-
anyag hozzákeverhető, homok hozzáadásával szükséges mennyisége csökkenthető, a
szubsztrátum áteresztőképessége szabályozható. Az eljárással magasabb tartályok is
jól alkalmazhatók.

(ALLG. FORSTZEITSCHRIFT 1976. 9/10. Ref.: Jérôme R.)